

Macrofaunanieuwsbrief 76, 28 januari 2008

Beste lezers,

Een nieuw jaar met een nieuwe macrofaunanieuwsbrief.

Hoop dat ik ook dit jaar weer vele nieuwsbriefs mag vullen met jullie bijdragen.

Dus heb je nieuws, hoor je iets leuks, laat het weten via macrofauna@rws.nl

Oude nummers nog zijn te lezen op www.macrofauna.web-log.nl

groeten, Myra Swarte

In dit nummer:

Kwaliteitsborging	1
VACATURE: Assistent onderzoek macrofauna.....	3
Vacature junior onderzoeker watermacrofauna.....	4
Aankondiging verdediging proefschrift Wilco Verberk	5
Info Vermandel.....	5

Kwaliteitsborging

Het PHM (Platform Hydrobiologische Medewerkers) heeft op 14 april 1999 een gezamenlijke bemonstering uitgevoerd in het afwateringskanaal Kessel-Eik in Limburg. Eén van de doelen van deze dag was kijken wat de effecten van de bemonstering op een Ebeoswa-beoordeling was. Daarnaast werd gekeken of de hoeveelheden verschillend substraat gelijk werden ingeschat en of de te bemonsterde lengte bij iedereen overeenkwam.

Bij de bemonstering werd het afwateringskanaal Kessel-Eik verdeeld in verschillende compartimenten van ongeveer 25 meter en de monsters werden om de beurt door een ander waterschap stroomopwaarts genomen. Ieder waterschap heeft op zijn eigen gebruikelijke wijze bemonsterd. Hierbij dient vermeld te worden dat geen van de deelnemende waterschappen proportioneel heeft bemonsterd (alle substraten naar rato van voorkomen meenemen in de bemonstering). Alle waterschappen namen meer oever/vegetatie mee dan bodem/substraat, terwijl het laatste meer voorkwam.

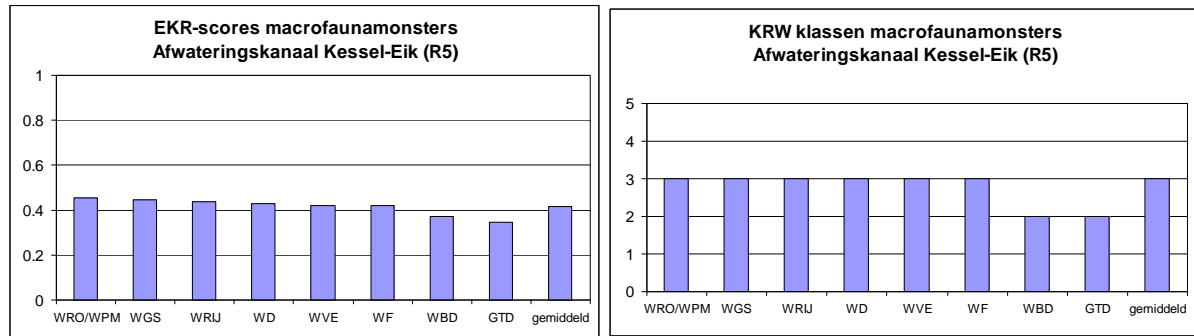
Destijds zijn de monsters met Ebeoswa beoordeeld. Hoewel de hoeveelheden verschillend substraat door de diverse waterschappen anders werden ingeschat én de bemonstingslengten niet overeen kwamen, komen de Ebeoswa-beoordelingen goed overeen. De afwijkingen zijn het grootst voor de karakteristiek 'trofie'. De uitkomsten hiervan zijn weergegeven in tabel 1:

Tabel 1: Ebeoswa-beoordelingen per deelnemend waterschap

Deelnemend waterschap	stroming	saprobie	trofie	substraat	voedsel-strategie
ZS Limburg (WRO/WPM)	3	3	5	3	5
GTD Oost-Brabant (GTD)	3	3	5	3	5
HH West-Brabant (WBD)	3	3	4	3	5
WS Vallei en Eem (WVE)	3	3	5	3	5
WS Rijn en IJssel (WRIJ)	3	3	3	3	5
ZS Drente (WD)	3	3	4	3	5
WS Fryslân (WF)	3	3	3	3	5
WS Groot Salland (WGS)	3	3	4	3	3

Royal Haskoning heeft de monsters ook getoetst met de KRW-maatlatten voor natuurlijke wateren (mbv Dawaco-ecologie). Het afwateringskanaal Kessel-Eik is hierbij beoordeeld als een langzaam stromende midden/benedenloop op zand (Type R5). Ook bij deze toetsing bleken de verschillen tussen de waterschappen erg klein en overeenkomend de verwachting (klasse 2 tot 3, zie figuur 1).

Figuur 1: EKR-scores en KRW klassen per deelnemend waterschap
(Klassenindeling KRW: 1=slecht, 2=ontoereikend, 3=matig, 4=goed, 5=zeer goed)

Zo op het eerste gezicht lijken beide beoordelingssystemen redelijk robuust. De wijze van bemonstering, de lengte van het monster, het wel of niet terugrekenen naar een standaardlengte lijken allemaal weinig invloed te hebben op het eindresultaat.

En gelukkig maar, want zo zou het ook moeten zijn. Biologische beoordelingssystemen zijn per definitie vrij robuust. Ze hebben namelijk te maken met een aantal niet beïnvloedbare omgevingsfactoren, die wel voor een grote variatie in het eindresultaat kunnen zorgen. Denk hierbij aan seizoen, weer, immigratie- en emigratie van soorten en de mobiliteit van soorten binnen het systeem.

De Stowa- en KRW-beoordelingssystemen zijn gevoelig genoeg om nuances in de ecologische kwaliteit weer te geven. Het systeem is terecht ongevoelig voor verschillen in abundantie en soortensamenstelling die het gevolg zijn van de omvang van de steekproef. Dit heeft te maken met de heterogeniteit van de verdeling van taxa (clustering). Binnen het beoordelingssysteem kunnen indicatorsoorten elkaar vervangen waardoor het systeem robuust is. Daarnaast wordt bij de KRW-maatlatten gebruik gemaakt van abundantieklassen om problemen met uitschieters in abundanties te voorkomen.

Natuurlijk is de gezamenlijke bemonsteringsdag geen goede basis om “harde” conclusies te trekken. Het betreft hier daarnaast ook maar één watertype. Maar het is wel een leuke eerste aanzet en het zet je aan het denken over kwaliteitsborging. De resultaten duiden erop dat de huidige richtlijnen en onderlinge afstemming leiden tot een vrijwel gelijkwaardige beoordeling (spreiding EKR slechts 0.1, maar dit kan wel tot een afwijking van 1 klasse leiden). Is eenzelfde methode (oftewel standaardisatie) wel zo nodig of blijken opleiding, niveau en richtlijnen voldoende te zijn? Voordeel van verdere standaardisatie is dat de herleidbaarheid en vergelijkbaarheid van de resultaten nog verder vergroot zal worden. Nadeel van te ver doorgevoerde standaardisatie is dat niet elke onderzoeksvraag ermee beantwoord kan worden, waardoor werk dubbel gedaan wordt. Mogelijk dat een uitgebreidere gezamenlijke bemonstering waarin meerdere watertypen worden meegenomen meer inzicht kan geven in hoeverre verdere standaardisatie noodzakelijk is.

Monique Korsten (Waterschap Roer en Overmaas),
Mieke Moeleker (Gemeenschappelijk Waterschapslaboratorium),
Niels Evers (Royal Haskoning)

VACATURE: Assistent onderzoek macrofauna

Alterra, Centrum Ecosystemen, team Zoetwaterecosystemen

Info over het team:

Het team Zoetwaterecosystemen heeft als doel het ontrafelen van het ecologisch functioneren van oppervlaktewatersystemen. We verrichten strategisch en toegepast aquatisch ecologisch onderzoek naar ecologische processen tussen macrofauna, algen, waterplanten, vissen en milieuvariabelen. Het onderzoek staat steeds in dienst van het water- en natuurbeheer/-beleid. Veldbemonsteringen en laboratoriumexperimenten vormen bouwstenen van het onderzoek.

Inhoud van de functie:

De functie van HBO onderzoeker macrofauna omvat de werkzaamheden van monsternamen in het veld, verrichten van macrofaunadeterminaties, uitvoeren van laboratorium-experimenten en andere laboratorium-werkzaamheden, databeheer en rapportage. Het betreft ecologisch onderzoek met zowel veld- en laboratorium- als beleidsmatige onderdelen, waarbij de HBO onderzoeker verantwoordelijke is onderdelen van de planning, uitvoering, analyse en (deel)rapportage. Er wordt een zorgvuldigheid verwacht m.b.t. de uitvoering van taken, analytisch vermogen en het organiseren van het eigen werk. Daarnaast speel je een grote rol in de kwaliteitsborging binnen jouw vakgebied, je zorgt voor het op de hoogte blijven van nieuwe ontwikkelingen betreffende de determinatie van macrofauna. Ook ben of wil je doorgroeien tot het aanspreekpunt voor inhoudelijke zaken met betrekking tot macrofauna. Bovendien wordt van de assistent verwacht dat deze het voortouw neemt bij publicaties in NL-talige tijdschriften.

Wat wij vragen:

Voor de functie assistent onderzoeker (HBO onderzoeker) is een HBO werk- en denkniveau vereist. Biologie en/of ecologie vormen een belangrijk onderdeel van je opleidingsachtergrond en je bent gespecialiseerd in het determineren van macrofauna. Je beschikt over goede mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheden (Nederlands en Engels). Verder wordt van je verwacht dat deze zelfstandig, gestructureerd en bedrijfs- en projectmatig kan werken. Je hebt ambitie, bent stressbestendig, kwaliteitsbewust, creatief en neemt initiatieven. Je werkt steeds in een (wisselend) projectteam, hetgeen betekent dat je een teamspeler bent die beschikt over de juiste balans tussen zelfstandigheid, dienstbaarheid, collegialiteit en communicatievermogen. Een rijbewijs B is vereist.

Standplaats:

Wageningen

Wat wij bieden:

Een tijdelijke aanstelling (36 uur per week) voor een periode van een jaar (met uitzicht op een vaste aanstelling). De salariëring is afhankelijk van kennis en ervaring.

Informatie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met dr.ir. P.F.M. Verdonschot (teamleider), piet.verdonschot@wur.nl, telefoon 0317-478737.

Alterra, Centrum Ecosystemen, team Zoetwaterecosystemen
Postbus 47, 6700 AA Wageningen

Vacature junior onderzoeker watermacrofauna

Stichting Bargerveen, Nijmegen
Afdeling Dierecologie, Radboud Universiteit, Nijmegen

Aanstelling

Voltijd, jaarcontract met uitzicht op verlenging

Vacature

Wij zijn op zoek naar een nieuwsgierige junior onderzoeker voor het uitvoeren van onderzoek naar mogelijkheden voor herstel van watermacrofauna in laagveenwateren.

Functie inhoud

De junior onderzoeker werkt samen met een team van drie andere junior onderzoekers aan het genereren van kennis ten behoeven van ecologisch herstel van laagveenwateren. Hierbij richt de junior onderzoeker zich op de watermacrofauna. Het onderzoek omvat het plannen en uitvoeren van onderzoek met veldwerk in verschillende laagveengebieden in Nederland alsmede referentiegebieden in het buitenland. Het onderzoek dient inzicht te geven in de problemen die karakteristieke soorten in de huidige situatie ondervinden. Op basis van deze kennis worden praktische adviezen voor de uitvoering van beheersmaatregelen gegeven. Daarnaast is het ook expliciet de bedoeling om de resultaten te rapporteren in wetenschappelijke publicaties.

Functie eisen

- Afgestudeerd aquatisch ecooloog met ambitie om te promoveren
- Goede mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheden (Nederlands en Engels)
- Flexibele en zelfstandige werkhouding, in staat eigen werk goed te organiseren.
- Initiatiefrijk en gedreven, in staat om kansen te creëren en benutten
- Teamwerker
- Ruime kennis van flora en (watermacro)fauna strekt tot de aanbeveling
- In bezit van rijbewijs

Wij bieden

- Een werkomgeving met jonge enthousiaste collega's die aan dezelfde problematiek werken.
- Mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen; veel ruimte voor eigen initiatief
- Werk in fraaie natuurgebieden, zoeken naar verklaringen voor verschillen in soortensamenstelling met een toepassing naar de praktijk van natuurbeheer.

Geïnteresseerden worden uitgenodigd contact op te nemen met Wilco Verberk
w.verberk@science.ru.nl
024-3653275

Aankondiging verdediging proefschrift Wilco Verberk

op vrijdag 7 maart om 10:30 precies.
Aula Radboud Universiteit, Comeniuslaan 2, te Nijmegen

De titel van het proefschrift luidt: "Matching species to a changing landscape:
Aquatic macroinvertebrates in a heterogeneous landscape".

In het proefschrift worden overlevingsstrategieën ('Life-history tactics') van watermacrofauna beschreven om inzicht te krijgen in welke omgevingsfactoren sturend zijn.

Het bleek mogelijk te zijn om soorten te groeperen naar overlevingsstrategieën op basis van combinaties van soortkenmerken en de functionele betekenis daarvan.

Deze methodiek biedt handvatten om effecten van verandering in landschappen en andere stressfactoren te evalueren en ecologische herstelmaatregelen te onderbouwen.

Geïnteresseerden kunnen een exemplaar aanvragen door hun postadres te mailen naar w.verberk@science.ru.nl

Drs. Wilco Verberk

New e-mail address: W.Verberk@science.ru.nl

Bargerveen Foundation / Department of Animal Ecology
c/o Department of Environmental Studies
Faculty of Science, Radboud University of Nijmegen
PObox 9010, 6500 GL Nijmegen, the Netherlands

<http://www.eco.science.ru.nl/AnimalEcology/wilcoweb1/home.htm>

<http://www.barger.science.ru.nl/wilcopub.html>

Info Vermandel

Materialencatalogus 24 blz., Insectenboekencatalogus 48 blz. en Natuurcatalogus 20 blz. Allen in pdf.

www.vermandel.com

Juist verschenen: Die Grabwespen: Bestimmungsschlüssel

Euro 69,50.

Determinatiewerk voor alle Ampulicidae,
Sphecidae & Crabronidae

207 blz. - H/B. -242 foto's en 888 tekeningen

Einde mafanieuwsmail 76 van 28 januari 2008